

Warszawa, dnia 15.12.2017

**MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**

Znak sprawy: ŻW.zz.870.182.2017

NR. 3040/17 PODPIS
WPLYNEŁO

2017.12.27

Krajowa Rada Izb Rolniczych

Pan

Wiktor Szmulewicz

Prezes Krajowej Rady Izb Rolniczych

ul. Przyszłości 5

05-804 Pruszków

Szanowny Panie Prezesie

W odpowiedzi na pismo z dnia 24 listopada 2017 r. znak: KRIR/JK/1265/2017 w sprawie podjęcia pilnych działań mających na celu depopulację dzików uprzejmie informuję, co następuje.

Zasady gospodarki łowieckiej w tym właściwej liczebności populacji poszczególnych gatunków zwierzyny przy zachowaniu równowagi środowiska przyrodniczego, odstrzału redukcyjnego, zastępczego, rocznych planów łowieckich określają przepisy ustawy z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie (Dz. U. z 2017 r. poz., 1295 z późn. zm.).

Stosownie do ww. ustawy gospodarka łowiecka prowadzona jest w obwodach łowieckich przez dzierżawców lub zarządców m. in. w oparciu o roczne plany łowieckie i wieloletnie łowieckie plany hodowlane.

Zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie, naczelnym organem administracji rządowej w zakresie łowiectwa jest Minister Środowiska. Natomiast, o ile ww. ustawa nie stanowi inaczej, administrację w zakresie łowiectwa, co do zasady sprawuje samorząd województwa.

Jakkolwiek Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW) nie odpowiada za gospodarkę łowiecką, w gestii resortu rolnictwa oraz podległych Inspekcji pozostają sprawy związane z ochroną zdrowia zwierząt. Zatem wszelkie działania związane z afrykańskim pomorem świń (ASF) nie tylko na obszarach wystąpienia ognisk i przypadków ASF, ale całego kraju MRiRW podejmuje z uwagi na konieczność ograniczenia zagrożenia rozprzestrzeniania się tej choroby zakaźnej.

Redukcja populacji dzików prowadzona jest w sposób ciągły w ramach planowej gospodarki łowieckiej na terenie całego kraju oraz dodatkowo poprzez odstrzał sanitarny dzików, na obszarach, na których występuje ASF lub które są bezpośrednio zagrożone jego wystąpieniem.

W celu ułatwienia odstrzałów sanitarnego w resorcie rolnictwa opracowano ustawę z dnia 20 lipca 2017 r. o zmianie ustawy o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. poz. 1521), której głównym celem jest usprawnienie realizacji odstrzału sanitarnego na obszarach, na których ASF występuje lub które są bezpośrednio zagrożone jego wystąpieniem.

Zgodnie z ww. ustawą możliwe jest dopuszczenie do polowań osób, posiadających uprawnienia, a nie będących członkami koła łowieckiego działającego na danym terenie, do wykonywania odstrzału sanitarnego zwierząt. Możliwość wyznaczenia dodatkowych osób pozostawiono w dyspozycji Polskiego Związku Łowieckiego. Pozwala to na przeprowadzenie odstrzału sanitarnego przy zachowaniu wszelkich zasad bezpieczeństwa, zarówno w zakresie prowadzenia polowania, jak również ograniczenia nadmiernego, niekontrolowanego ruchu myśliwych w obwodach łowieckich, w których choroba występuje.

W ustawie wprowadzono również możliwość wypowiedzenia umowy dzierżawy, dla dzierżawców lub zarządców obwodów łowieckich, nie stosujących się do nakazów i zakazów nałożonych na nich zgodnie z przedmiotową ustawą, co ma przyczynić się do tego, aby nakazany odstrzał sanitarny był skutecznie wykonywany.

Jednocześnie ww. ustawa wprowadziła możliwość uzyskania, na wniosek organu Inspekcji Weterynaryjnej, od Polskiego Związku Łowieckiego, dzierżawcy lub zarządcy obwodu łowieckiego informacji niezbędnych do zwalczania chorób zakaźnych zwierząt dotyczących:

- 1) zwierząt łownych, w szczególności o liczbie zwierząt łownych występujących na danym obszarze oraz szacowanej zmianie stanu liczebnego tych zwierząt w danym okresie,
- 2) planów łowieckich i wykonania tych planów
- w formie i terminie określonych w tym wniosku.

Stosownie do art. 45 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2017 r. poz. 1855) powiatowy lekarz weterynarii w przypadku zagrożenia wystąpienia lub wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi zwalczania, w drodze rozporządzenia - aktu prawa miejscowego, może nakazać odstrzał sanitarny zwierząt na określonym obszarze, w tym nakazać dzierżawcom lub zarządcom obwodów łowieckich odstrzał sanitarny zwierząt wolno żyjących (dzikich).

Odnosząc się do kwestii radykalnych działań mających na celu zwalczenie ASF uprzejmie informuję, że został opracowany projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu ułatwienia zwalczania chorób zakaźnych zwierząt, który w dniu 30 listopada br. został przyjęty i rekomendowany do rozpatrzenia Radzie Ministrów. W dniu 5 grudnia br. projekt ww. ustawy został przyjęty przez rząd i w dniu 8 grudnia br. skierowany do Sejmu. W dniu 12 grudnia br. na posiedzeniu sejmowej Komisji Rolnictwa odbyło się pierwsze czytanie rządowego projektu tej ustawy (druk nr 2114).

Głównym celem projektowanej ustawy jest usprawnienie działań prowadzonych w ramach likwidowania oraz zapobiegania chorobą zakaźnym zwierząt, przez wprowadzenie zmian legislacyjnych w następujących ustawach:

- 1) ustawa z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej (Dz. U. z 2017 r. poz. 660),
- 2) ustawa z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie,
- 3) ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2016 r. poz. 2147 i 2260 oraz z 2017 r. poz. 624, 820, 1509 i 1529),
- 4) ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1077, 1948 i 1961),
- 5) ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2017 r. poz. 1855).

Bezpośrednim powodem podjęcia prac legislacyjnych jest potrzeba uszczegółowienia przepisów prawnych obowiązujących w zakresie zwalczania chorób zakaźnych zwierząt oraz wskazania dodatkowych działań niezbędnych do skutecznego zwalczania chorób zakaźnych zwierząt i zapobiegania rozprzestrzeniania się takich chorób, a także doprecyzowania adresatów, którzy będą zobowiązani do podjęcia tych działań. Szczegółowy zakres wprowadzanych zmian przedstawia się następująco:

Ad 1 i 3) Zmiana w ustawie z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej ma m.in. na celu:

- umożliwienie wykonywania na gruntach położonych w pasie drogi granicznej urządzeń lub budowli służących zapobieganiu lub zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt. Za utrzymanie takich urządzeń lub budowli, w tym ich obsługę techniczną obejmującą naprawę, remont i wymianę, będzie odpowiadać wojewoda. Dopuszczono także ze względów technicznych budowanie takich urządzeń lub budowli poza pasem drogi granicznej. W związku z wprowadzeniem powyższych uregulowań proponuje się wprowadzić również odpowiednie zmiany w ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (art. 3 projektowanej ustawy). Mianowicie proponuje się, aby wykonywanie urządzeń lub budowli służących zapobieganiu lub zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt było jednym z celów publicznych, co umożliwi dokonanie wywłaszczenia nieruchomości w przypadku, gdy jest to niezbędne do wykonania takich urządzeń lub budowli.

Ad 2) Zmiany w ustawie z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie mają m. in. na celu:

- uregulowanie kwestii wykonywania polowania w parkach narodowych oraz rezerwach przyrody, aby usprawnić oraz ujednoczyć zasady wykonywania odstrzału redukcyjnego na terenie obszarów objętych ochroną, w oparciu o art. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r. poz. 2134).

- nałożenie obowiązku współpracy organów samorządowych z dzierżawcami obwodów łowieckich, w zakresie zwalczania afrykańskiego pomoru świń. Taki sam obowiązek nałożony zostaje na nadleśniczych Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe.
- umożliwienia dzierżawcy i zarządcy obwodów łowieckich naruszania prawa do korzystania z nieruchomości, w celu realizacji obowiązku wyznaczonego przez normę wyrażoną w art. 13 Prawa łowieckiego – wykładanie karmy. Dokarmianie przestaje być obligatoryjne, jak dotychczas, a przyjmie formę fakultatywną.
- wprowadzenie sankcji dla dzierżawcy obwodu łowieckiego, tj. utraty obwodu łowieckiego, co daje wprost instrument pozwalający Polskiemu Związkowi Łowieckiemu (PZŁ) wyciągać konsekwencje w stosunku do kół łowieckich nie dostosowujących się do wytycznych Państwa, za które odpowiada Zarząd Główny Polskiego Związku Łowieckiego. W świetle wskazanych powyżej nowych rozwiązań mających na celu zapewnienie prawidłowego prowadzenia gospodarki łowieckiej przez dzierżawców i zarządców obwodów łowieckich, zasadne jest zrezygnowanie z przyznawania dotychczasowemu dzierżawcy prawa pierwszeństwa, w zawarciu umowy dzierżawy na kolejny okres (art. 29 ust. 2). Realizacja tego prawa pozbawia bowiem wydzierżawiającego możliwości skutecznego egzekwowania obowiązków ciężących na dzierżawcach, w zakresie prowadzenia działań mających na celu zwalczanie ASF,
- wprowadzenie normy, która umożliwi wykonywania działań polegających na redukcji dzików w terenach miejskich bez użycia broni palnej, a także zapewni bezpieczeństwo publiczne,
- nakładanie sankcji gdy dochodzi do uniemożliwienia wykonywania polowania.

Ad 3) Zmiany w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej mają na celu:

- ułatwienie organom Inspekcji Weterynaryjnej pokrywania wszystkich celowych wydatków związanych ze zwalczaniem danej choroby,
- utworzenie zespołów ds. dochodzeń epizootycznych, składających się z osób mających specjalistyczną wiedzę z zakresu epizootologii weterynaryjnej, co pozwoli odciążyć powiatowych lekarzy weterynarii, w szczególności w przypadku wystąpienia więcej niż jednego ogniska choroby w powiecie,
- wykorzystanie lekarzy weterynarii, niebędących pracownikami Inspekcji Weterynaryjnej, do prowadzenia masowych kontroli gospodarstw np. w ramach nadzoru nad przestrzeganiem wymagań bioasekuracji. Pozwoli to na skrócenie czasu potrzebnego do prowadzenia kontroli,
- spowodowanie dwóch zasadniczych zmian w funkcjonowaniu Inspekcji Weterynaryjnej:
  - ma pozwolić utrzymać biegłość i kwalifikacje praktyczne lekarzy weterynarii pracujących w Inspekcji Weterynaryjnej, oraz

- ma pozwolić odwrócić trend odchodzenia z pracy w Inspekcji Weterynaryjnej lekarzy weterynarii, specjalistów w dziedzinach bezpieczeństwa żywności oraz zwalczania chorób zakaźnych zwierząt.

Ad 4) Zmiany w ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt mają m. in. na celu:

- wprowadzenie możliwości odławiania zwierząt oraz możliwość nakazania ich uśmiercenia co umożliwiłoby likwidację zwierząt na terenie zurbanizowanym,
- przyznanie organom Inspekcji Weterynaryjnej kompetencji do nakazania wykonywania w określony sposób odłowu lub wyłapywania zwierząt, tak aby zagwarantowane było bezpieczeństwo epizootyczne,
- przyznanie organom Inspekcji Weterynaryjnej kompetencji do nakazania poszukiwania padłych zwierząt,
- przyznanie organom Inspekcji Weterynaryjnej kompetencji do nakazania podmiotom zajmującym się transportem zwierząt lub zwłok zwierzęcych ich transport do wskazanych miejsc,
- umożliwienie nakazania odpowiedniego zagospodarowania tusz dzików upolowanych. Obecnie przepis mówi wyłącznie o dzikach odstrzelonych.
- proponuje się zmianę wysokości ryczałtu przysługującego myśliwemu, który wykonuje odstrzał sanitarny zwierząt nakazany przez organy Inspekcji Weterynaryjnej lub Wojewodę z wysokości 70% kwoty ryczałtu do 80% tej kwoty, ma na celu zwiększenie kwoty, która będzie wypłacana myśliwemu jako zwrot kosztów w formie zryczałtowanej. Dla myśliwych, którzy faktycznie wykonują odstrzał sanitarny, stanowić to będzie dodatkową motywację do szybkiej i sprawnej realizacji odstrzału sanitarnego. Pozostałe 20% kwoty ryczałtu powinno przysługiwać dzierżawcom lub zarządcom obwodów łowieckich albo Polskiemu Związkowi Łowieckiemu,
- przewiduje się zwolnienie od pracy lub wykonywania zajęć służbowych dla osoby wykonującej odstrzał sanitarny zwierząt z zachowaniem prawa do wynagrodzenia lub uposażenia. W ciągu roku kalendarzowego ten czas nie może przekroczyć 6 dni.
- złagodzenie skutków wydania przez powiatowego lekarza weterynarii decyzji o zakazie utrzymywania zwierząt określonego gatunku w danym gospodarstwie w przypadku, gdy rozwój sytuacji epizootycznej choroby sprawia, że okres obowiązywania zakazów, nakazów i ograniczeń może być bardzo długi, a podmiot zapewni spełnienie wymagań.

Ponadto wobec trwałego, intensywnego naporu wirusa afrykańskiego pomoru świń, spowodowanego dramatyczną sytuacją epizootyczną za wschodnią granicą Rzeczypospolitej Polskiej, stanowiącego istotne zagrożenie dla gospodarki narodowej, Rząd podjął nadzwyczajne działania interwencyjne. W dniu 5 lipca 2017 r. Komitet Ekonomiczny Rady Ministrów, na wniosek Ministra

Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zarekomendował budowę zapory uniemożliwiającej migrację dzików zza wschodniej granicy Rzeczypospolitej Polskiej, stanowiących stałe źródło wirusa ASF.

Decyzja o budowie ogrodzenia na granicy Rzeczypospolitej Polskiej z Republiką Białorusi i Ukrainą zapadła w dniu 19 lipca 2017 r., podczas posiedzenia Rządowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego.

W związku z powyższym, Postanowieniem nr 4/2017, z dnia 31 sierpnia 2017 r., Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi powołał Grupę Roboczą ds. przygotowania analizy ekonomicznej kosztów budowy i utrzymania a także efektywności ogrodzenia zabezpieczającego przed migracją dzików¹. Zgodnie z §2 ww. postanowienia, do zadań grupy należało przygotowanie i przedstawienie Przewodniczącemu Międzyresortowego Zespołu pisemnej analizy ekonomicznej kosztów budowy, utrzymania i efektywności ogrodzenia zabezpieczającego przed migracją dzików, które miałyby powstać wzdłuż granicy Rzeczypospolitej Polskiej z Republiką Białorusi i Ukrainą, wraz z propozycją dalszych działań.

Efektem działania grupy było przygotowanie dokumentu stanowiącego podstawę do dalszych działań inwestycyjnych.

Dokument pn. Analiza efektywności ekonomicznej budowy, eksploatacji i utrzymania ogrodzenia wzdłuż granicy z Białorusią i Ukrainą, zabezpieczającego przed migracją dzików, został zaakceptowany przez Grupę Roboczą na posiedzeniu w dniu 23 listopada 2017 r.

Analiza efektywności ekonomicznej przewiduje kalkulacje dla budowy zapory w dwóch wariantach:

- na całej granicy z Białorusią i Ukrainą,
- na wybranych fragmentach z Białorusią i Ukrainą (3 powiaty).

W dokumencie zawarto także warianty dotyczące rodzaju stawianego ogrodzenia:

- analogicznego do ogrodzeń stosowanych w drogownictwie (wzdłuż autostrad),
- w postaci pastucha elektrycznego.

Dokument uwzględnia nakłady inwestycyjne, harmonogram przygotowania i realizacji inwestycji, koszty operacyjne, koszty społeczne, sumaryczne koszty ekonomiczne projektu, analizę ekonomicznych przepływów pieniężnych.

Zgodnie z zawartymi w nim symulacjami obejmującymi okres 25 lat:

- przy braku ogrodzenia, a więc przy stałym, intensywnym naporze czynnika zakaźnego z krajów sąsiednich, koszty zwalczania ASF wyniosą ok. 3,7 mld. PLN,
- przy istnieniu fizycznej bariery koszt zwalczania ASF szacowany jest na ok. 1,5 mld. PLN.

---

¹ Postanowienie Nr 4/2017 Przewodniczącego Międzyresortowego Zespołu ds. łagodzenia skutków związanych z wystąpieniem przypadków afrykańskiego pomoru świń z dnia 31.08.2017 r. w sprawie powołania grupy roboczej ds. przygotowania analizy ekonomicznej kosztów budowy i utrzymania a także efektywności ogrodzenia zabezpieczającego przed migracją dzików

Realizacja inwestycji pozwoli na zmniejszenie wydatków na zwalczanie ASF o ok. 60% - przy budowie ogrodzenia na całej długości granicy z Białorusią i Ukrainą.

Zwalczenie choroby na terytorium Polski, to zadanie które musi być zrealizowane w pierwszej kolejności i z pewnością będzie wymagało dużego nakładu środków i sił. Zachowanie statusu kraju wolnego od ASF również będzie zadaniem trudnym. Należy jednak zauważyć, że działania związane z ograniczeniem możliwości przeniesienia wirusa są prowadzone praktycznie od momentu pojawienia się zagrożenia tą chorobą.

Są to działania mające na celu odpowiednie zabezpieczenie granicy, poprzez wykonywanie kontroli granicznej na północnym i wschodnim odcinku granicy państwowej, pod kątem wyeliminowania wwozu żywności, w szczególności mięsa wieprzowego, dziczyzny i ich przetworów.

Ponadto został wystosowany również apel do Komisji Europejskiej o podjęcie pilnych działań i konieczności zaproponowania stronie ukraińskiej natychmiastowego wsparcia finansowego w celu monitorowania, zwalczania i kontroli ASF na terytorium Ukrainy oraz zabezpieczenia granicy UE-Ukraina przed przeniesieniem się wirusa ASF.

Zintensyfikowana została również akcja informacyjno-edukacyjna wśród rolników, myśliwych oraz wszystkich zaangażowanych służb, co skutkuje rosnącą świadomością o konieczności stosowania się do wypracowanych zasad mających na celu ograniczenie zagrożenia rozprzestrzeniania się ASF, a w dalszej perspektywie zwalczanie tej choroby.

Z poważaniem

MINISTER
Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Krzysztof Jurgiel

Do wiadomości:

1. Kancelaria Prezesa Rady Ministrów (pismo z dnia 28 listopada 2017 r. znak: SPRM.216.12.39.2017.JG);
2. Biuro Dialogu i Korespondencji w Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, ul. Wiejska 10, 00-902 Warszawa (pismo z dnia 30 listopada 2017 r znak: BDK.0600.11431.2017.MG/WT).